

ORALNA KIRURGIJA

1. SPLOŠNI VIDIKI SPECIALIZACIJE

1.1. Namen specializacije

Oralna kirurgija je stomatološka specialnost, ki se ukvarja z diagnostiko, vrednotenjem in zdravljenjem patoloških procesov, ki jih povzročajo zobje, ter poškodb in drugih bolezenskih sprememb, ki so omejene na čeljustnice in površino ustne votline.

1.2. Trajanje in struktura specializacije

Specializacija iz oralne kirurgije **traja 4 leta**:

Časovni program:

področje	meseči:
• oralna in maksilofacialna kirurgija	28
• plastična in rekonstruktivna kirurgija	2
• travmatologija	2
• septična kirurgija	1
• nevrokirurgija	1
• okulistika	1
• otorinolaringologija	1
• anestezija, reanimacija in intenzivna terapija	2
• onkologija	1,5
• radiologija	0,5
• patologija in anatomija glave in vratu	1
• čeljustna ortopedija	1
• ustne bolezni in parodontologija	1,5
• stomatološka protetika	1,5
• interna in urgentna medicina	3

1.3. Zaključek specializacije

Glavni mentor ugotovi, da je specializacija opravljena, ko preveri ustreznost trajanja specializacije, izpolnjevanje predpisanih pogojev glede pridobljenega znanja, števila in kakovosti opravljenih posegov in ali so predpisani kolokviji uspešno opravljeni. Specializacija se konča s specialističnim izpitom.

2. PREVERJANJE ZNANJA

Vsak specializant ima svoj list specializanta (knjižico) ter ločeno tudi dnevnik, v katerega vpisuje vse opravljene posege in prve asistence ter svoje strokovne, pedagoške in raziskovalne prispevke.

2.1. Sprotno preverjanje znanja

Za zagotavljanje ustreznosti kakovosti specializacije se pridobljeno znanje in sposobnosti specializanta preverjajo s trajnim nadzorom in občasnimi preverjanji – kolokviji.

Nenehen neposredni ali posredni nadzor nad pridobivanjem znanja in sposobnosti izvajajo mentorji. Ta poteka sproti in vsakodnevno. Preverjanje specializantovega znanja poteka v obliki kolokvijev po končanem usposabljanju na posamezni učni enoti. Kolokviji so lahko pisni ali ustni. Znanje se preverja s predstavitev bolnikov, pripravami seminarjev, pregledom literature, pisanjem člankov in sodelovanjem pri raziskavah.

Specializant mora vsaj enkrat letno javno prikazati pridobljeno znanje na način, ki ga vsakokrat sproti določi neposredni ali glavni mentor:

- ♦ predstavitev analize skupine bolnikov ali posameznega zanimivega kliničnega primera na strokovnem srečanju skupine strokovnjakov v učni ustanovi ali zunaj nje;
- ♦ priprava in vodenje klinične ali klinično-patološke konference s tematiko, ki zajema področje specializacije;
- ♦ objava članka v recenziranem domačem ali tujem strokovnem glasilu s temo iz programa specializacije.

Pogoj za nadaljevanje specializacije so uspešno opravljeni kolokviji in ugodna vsakoletna ocena glavnega mentorja.

3. PROGRAM SPECIALIZACIJE

Program mora kandidata usposobiti, da bo:

- obvladal etiologijo, patogenezo, klinično sliko in zdravljenje bolezni, ki sodijo v okvir oralne kirurgije in jih obravnaval sam ali jih usmeril na ustanovo terciarnega nivoja;
- usposobljen v osnovni kirurški tehniki;
- obvladal vse kirurške posege, ki sodijo v okvir oralne kirurgije ter pooperativno oskrbo bolnikov;
- imel znanje za preprečevanje in zdravljenje običajnih pooperativnih zapletov;
- obvladal borbo proti bolečini in strahu;
- obvladal osnove raziskovalnega dela.

Specialistično izobraževanje mu mora zagotoviti znanje o fiziologiji ugriza, odontološki radiologiji, oralni mikrobiologiji in patologiji, čeljustni ortopediji, iz ustreznih poglavij interne medicine in mejnih kirurških strok.

Specializant sodeluje pri vseh bolnišničnih dejavnostih, tj. pri ambulantni obravnavi bolnikov, oskrbi hospitaliziranih bolnikov, pri kirurškem delu, dnevnem in nočnem dežurstvu. Sodeluje tudi pri pouku ter pri kliničnem in bazičnem raziskovalnem delu.

3.1. Vsebina programa

3.1.1. ORALNA IN MAKSILOFACIALNA KIRURGIJA

Trajanje: 28 mesecev

Specializant se mora spoznati z operativno tehniko v lokalni infiltrativni in prevodni anesteziji, kakor tudi v splošni inhalacijski, intravenozni in endotrahealni anesteziji. Asistirati mora in nato tudi samostojno izvesti vse operativne posege oralne kirurgije vključno z implantologijo in ambulantno oskrbo bolnika. Obvladanje zapletov med kirurškimi posegi in po njih. Obvladanje diagnostike in zdravljenja akutnih in kroničnih vnetij v maksilofacialnem področju s posebnim poudarkom na odontogenih vnetjih. Priprava čeljusti in nosilcev za protetično sidrenje. Diagnostika in osnove terapije maksilofacialnih poškodb in rehabilitacije poškodovancev. Osnove

kirurške terapije disgnatij. Zgodnja diagnostika malignih tumorjev. Načela zdravljenja tumorjev maksilofacialnega področja in rekonstrukcije nastalih defektov. Načela zdravljenja prirojenih anomalij v delovni skupini. Diagnostika in zdravljenje disfunkcije čeljustnega sklepa in obrazne bolečine.

Posegi, ki jih specializant opravi

- odstranitev zob in zobnih korenin 400
- odstranitev retiniranih zob 50
- apikotomije 20
- odontogene ciste 20
- predprotetični kirurški posegi 20
- operacije maksilarnega sinusa 20 asistenc, 5 posegov
- zapora antrooralne komunikacije 5 asistenc, 3 posege
- oskrba zloma čeljusti (konzervativna ali kirurška) 20 posegov
- oskrba zloma ličnice 20 asistenc 10 pos.
- oskrba zloma srednjega dela obraznega skeleta 5 asistenc
- malignomi 20 asistenc
- shize 30 asistenc
- ortognatske operacije 15 asistenc

3.1.2. PLASTIČNA IN REKONSTRUKTIVNA KIRURGIJA

Trajanje: 2 meseca

Specializant mora spoznati osnovna načela plastične in rekonstruktivne kirurgije, transpozicije in transplantacije tkiv, predvsem kože.

Izvesti mora:

- Z-plastika 5
- ekscizija brazgotine na obrazu 5
- odvzem prostega transplantata kože 5
- lokalni reženj 2
- oskrba manjših tumorjev obraza 3

3.1.3. TRAVMATOLOGIJA

Trajanje: 2 meseca

Na področju travmatologije mora specializant spoznati operativno tehniko v travmatologiji, obvladati mora repozicijo prelomov in mavčenje. Pridobi osnove splošne travmatologije, vpogled v travmatološko doktrino, oskrbo politravmatiziranega bolnika, oskrbo sveže poškodbe, prioritetni red oskrbe.

Operativni posegi

- diagnostična in operativna artroskopija 3
- osteosinteze 3
- odstranitev osteosintetskega materiala 10

3.1.4. SEPTIČNA KIRURGIJA

Trajanje: 1 mesec

Specializant osvoji teoretična znanja iz infektologije, anatomije, fiziologije, mikrobiologije, farmakologije, patologije o celjenju

ran in klinična znanja o diagnostiki, predoperativnem, operativnem in pooperativnem zdravljenju naslednjih bolezni:

- abscesov, empiemov, flegmon
- streptokokne gangrene
- diabetične razjede in gangrene
- krepitirajočega celulitisa in fasciitisa
- plinske gangrene
- tetanusa
- nekrotizirajočega fasciitisa
- septičnega osteoartritisa
- furunkla in karbunkla
- okužbe lojnih in znojnih žlez
- okužbe obnohtja

Posegi, ki jih specializant opravi

- oskrba septičnih procesov mehkih tkiv 10
- diabetična gangrena 2
- panariciji 6

3.1.5. NEVROKIRURGIJA

Trajanje: 1 mesec

Pridobi osnovno znanje in prepozna diagnostiko in terapijo poškodb nevrokraniuma. Trepanacija lobanje, lumbalna punkcija. Prepoznavna in zdravljenje subduralnega in epiduralnega hematoma. Zapiranje likvorskih fistul. Posegi pri nevralgiji trigeminusa. Diagnostika možganskih tumorjev. Oskrba poškodovanih perifernih živcev.

Posegi, ki jih specializant opravi

- plastika likvorske fistule 1
- osteoplastična kraniotomija 1

3.1.6. OKULISTIKA

Trajanje: 1 mesec

Prepoznavna in terapija vnetij in travmatskih sprememb v orbitalni votlini. Ocena in terapija poškodb vsebine in stene orbite. Diagnostika motenj vida. Poudarek na povezavi z zobmi.

Storitve

- pregled in diagnoza 5
- asistenca pri operaciji 5
- drenaža solznega kanala 1

3.1.7. OTORINOLARINGOLOGIJA

Trajanje: 1 mesec

Specializant naj spozna diagnostiko in terapijo vnetij na področju ORL, s poudarkom na odontogeno pogojenih vnetjih, ter poškodb na področju ORL. Diagnostika tumorjev, zlasti v predelih, ki mejijo na maksilofacialno področje. Traheotomija, nega in oskrba traheotomiranega bolnika. Sinusoskopije. Funkcionalna kirurgija nosu. Osnove foniatrije, logopedije in avdiometrije.

Operativni posegi

Prisostvuje naj pri operativnih posegih obnosnih votlin, ter opravi:

- traheotomijo 2
- direktoskopijo 1
- sinoskopijo 2

3.1.8. ANESTEZIJA, REANIMACIJA IN INTENZIVNA TERAPIJA

Trajanje: 2 meseca

Specializant spozna osnovne splošne anestezije, posebnosti anestezije maksilofacialnega bolnika, temeljne postopke oživljanja. Intenzivna terapija in nega operiranega ali poškodovanega bolnika. Teoretično in praktično spozna različne načine zdravljenja pooperativne bolečine.

Teoretična znanja in posegi

- sodelovanje pri anesteziji (uvod, vzdrževanje, zbujanje in pooperativno okrevanje) 20
- intubacije 5
- vstavitve venskega katetra 20

3.1.9. ONKOLOGIJA

Trajanje: 1,5 meseca

Specializant spozna osnove radioterapije in medikamentoznega zdravljenja primarnih tumorjev maksilofacialnega področja in metastaz. Kombinirani kirurški in nekirurški načini zdravljenja malignomov. Specializant spozna:

- potrebo po delu v skupini pri (interdisciplinarni) obravnavi rakavih bolnikov pri programiranju diagnostičnih in terapevtskih postopkov;
- pomen histološke verifikacije ter tipizacije in določitev stopnje diferenciranosti tumorja za izbor in načrtovanje terapije ter prognozo;
- pomen določitve stadija razširjenosti bolezni pred terapijo po TNM sistemu in diagnostične načine, ki so za to potrebni (npr. endoskopije, limfografija, scintigrafija, aspir. biopsija idr.), indikacije za različne načine zdravljenja in njihove kombinacije (kirurgija, radioterapija, kemoterapija, endokrina terapija, imunoterapija) in s tem v zvezi rezultate zdravljenja, vlogo kirurgije v onkologiji glede na njen namen (kurativna, paliativna, simptomatska, adjuvantna, rekonstruktivna);
- načela operativne tehnike pri malignih tumorjih upoštevajoč možne komplikacije glede na specifičnost bolezni in morebitno predhodno radiacijsko ali kemijsko zdravljenje;
- načela in tehniko intraarterialne kemoterapije;
- načine radioterapije;
- pomen rednih periodičnih kontrolnih pregledov po zdravljenju (follow-up);
- vidike rehabilitacije rakavih bolnikov (fizične, psihične in socialne);
- namen in pomen obveznega prijavljanja rakavih obolenj in njihove centralne registracije ter obveznosti zdravnika do te dejavnosti.

Spozna tipične patohistološke izvide in sodeluje pri konziliarnih razgovorih in pregledih bolnikov z malignomom glave in vratu.

3.1.10. RADIOLOGIJA

Trajanje: 0,5 meseca

Specializant spozna tehniko, principe in interpretacijo radiografskih preiskovalnih metod, ki se uporabljajo pri preiskovanju glave in vratu. Prisostvuje rednim kliničnim sestankom, posvečenim patologiji glave in vratu.

3.1.11. PATOLOGIJA in ANATOMIJA GLAVE IN VRATU

Trajanje: 1 mesec

Spozna histološke, citološke in druge sodobne metode za patomorfološko diagnostiko. Načela pri odvzemu bioptičnega materiala. Principi obdukcije in njeni sodnomoedicinski aspekti. Specializant naj obnovi na preparatih topografsko anatomijo glave in vratu v povezavi s kirurškimi pristopi.

Storitve

- Asistenca pri obdukciji 1
- Sodelovanje pri razrezu preparata, barvanju in mikroskopiranju izgotovljenega preparata.

3.1.12. ČELJUSTNA ORTOPEDIJA

Trajanje: 1 mesec

Spozna diagnostične postopke v ortodontiji, se seznanj s kefalometrijo, načeli ortodonskega zdravljenja in temelji kombiniranega ortodonsko kirurškega zdravljenja dizgnatij.

Storitve

Izpelje diagnostični postopek in načrt zdravljenja 5 pacientov.

3.1.13. USTNE BOLEZNI IN PARODONTOLOGIJA

Trajanje: 1.5 meseca

Diagnostika in terapija ustnih bolezni, principi zdravljenja parodontalne bolezni.

Posegi, ki jih specializant opravi:

Sodelovanje pri parodontoloških kirurških posegih 10 posegov

3.1.14. STOMATOLOŠKA PROTETIKA

Trajanje: 1.5 meseca

Oskrbi je potrebno bolnika po predprotetičnem kirurškem posegu in spoznati protetično kirurško načrtovanje za vstavitve implantatov. Spoznati temelje gnatologije.

3.1.15. INTERNA IN URGENTNA MEDICINA

Trajanje: 3 meseca

Seznani se s fizikalnim pregledom bolnika, interpretacijo izvidov osnovnih internističnih preiskav: biokemičnih, rentgenoloških in EKG. Seznani se s prepoznavo urgentnih stanj v interni

medicini, nudenjem prve pomoči, diagnostičnimi in terapevtskimi postopki predvsem pri anafilaktični reakciji, zastoju dihanja, motnjah srčnega ritma z zastojem srca in nenadi izgubi zavesti. Specializant se seznani s prepoznavo ogroženega bolnika, potrebnimi previdnostnimi postopki ter morebitno potrebo po prilagoditvi oralnokirurških postopkov.